

**Poročilo o izvajanju
Akcijskega načrta uveljavljanja enakosti spolov
Javne agencije za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko
dejavnost Republike Slovenije (2022–2025)
za leto 2024**

1. Uvod

Načrt enakosti spolov je Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije sprejela maja 2022. Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije se je v letu 2023 vsebinsko in strukturno preoblikovala v Javno agencijo za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije (v nadaljevanju: agencija ali ARIS). Agencija kot pravna naslednica nadaljuje izvajanje Načrta enakosti spolov Javne agencije za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: načrt enakosti spolov ARIS). Izvajanje načrta enakosti spolov ARIS se spremlja na podlagi izvedenih aktivnosti, določenih v okviru ciljev, opredeljenih v načrtu enakosti spolov ARIS v razdelku *Akcijski načrt uveljavljanja enakosti spolov ARRS (2022–2025)* (v nadaljnjem besedilu: akcijski načrt ARIS).

To poročilo je tretje poročilo o izvajanju akcijskega načrta ARIS.

2. Enakost spolov v Evropskem raziskovalnem prostoru in v programu Obzorje Evropa

Načrt enakosti spolov ARIS pristopa k pripravi načrta enakosti spolov tako iz vidika delovanja Agencije kot ureditve njene dejavnosti. Enakost spolov na področju raziskav in inovacij je prednostna naloga Evropskega raziskovalnega prostora (ERP). Evropska komisija je že v letu 2012 države EU povabila k delovanju v smeri spodbujanja institucionalnih sprememb za doseganje spolne uravnoveženosti s poudarki na prizadevanju za:

- enakost spolov v znanstvenih poklicih z odstranjevanjem normativnih ovir in enakimi možnostmi kariernega razvoja,
- uravnoveženo zastopanost spolov v procesih odločanja,
- vključevanje dimenzije enakosti spolov v vsebino raziskav in inovacij.

Države EU so bile pozvane h kulturnim in institucionalnim spremembam, da bi odpravile neravnovesje med spoloma v raziskovalnih organizacijah in organih odločanja z izzivom doseči vsaj 40 odstotno udeležbo manj zastopanega spola v vseh ekspertnih skupinah, panelih in odborih.

Obzorje 2020 je bil prvi okvirni program, ki je kot enega temeljnih ciljev opredelil vključitev vidika spola v vsebino raziskav in inovacij. Nadalje se s programom Obzorje Evropa enakost spolov naslavlja na treh ravneh:

1. priprava načrta za enakost spolov (ang. Gender Equality Plan; GEP) postaja merilo za upravičenost nekaterih kategorij pravnih subjektov iz držav EU in pridruženih držav;
2. vključevanje razsežnosti spola v vsebino raziskav in inovacij se pojavi kot merilo za dodelitev ob upoštevanju merila odličnosti, razen če opis teme izrecno določa drugače;
3. cilj je povečati uravnoveženo zastopanost spolov v celotnem programu in doseči 50 odstotkov žensk v upravnih odborih, strokovnih skupinah in ocenjevalnih odborih, povezanih s programom Obzorje Evropa, ter uporabiti merilo uravnovežene zastopanosti spolov med raziskovalnimi skupinami za razvrstitev predlogov z enakim rezultatom.

Da bi načrt enakosti spolov ustrezal zahtevam Obzorja Evropa, so potrebne štiri komponente:

1. Javno objavljen dokument. Načrt enakosti spolov mora biti pripravljen kot formalen dokument, ki ga podpiše odgovorna oseba organizacije. Prikazati mora zavezanost vprašanjem enakosti po spolu, postaviti jasne cilje in konkretne ukrepe za njihovo doseganje.
2. Zagotovljeni kadrovski viri. Za pripravo in spremljanje načrta enakosti spolov morajo biti zagotovljeni ustrezni kadrovski viri, ki ekspertno poznajo tematiko enakosti žensk, in bodo zagotavljali spremljanje njegovega izvajanja ob sodelovanju nosilcev posameznih ukrepov.

3. Zbiranje podatkov in nadzor. Organizacije morajo zbirati podatke o razsežnosti spola z letnim poročanjem, ki temelji na indikatorjih. Zagotovljeni morajo biti kadrovske viri za izvajanje nalog obdelave in objave podatkov na letni ravni.
4. Izobraževanje. Načrt enakosti spolov mora vsebovati program izobraževanja o ozaveščanju glede vprašanj enakosti po spolu. Aktivnosti morajo zajeti vso organizacijo ter biti zasnovane dolgoročno na temelju ustreznih podatkov.

3. Delovanje in dejavnost ARIS

Zakon o znanstvenoraziskovalni in inovacijski dejavnosti (ZZrID) (Uradni list, RS št. 186/21) vsebine enakih možnosti spolov ureja na več področjih delovanja ARIS in raziskovalnih organizacij. Večina podzakonskih aktov Agencije je že bila sprejetih do konca leta 2024.

Slovenski Zakon o enakih možnostih žensk in moških je v letu 2019 uzakonil, da je neuravnotežena zastopanost spolov podana, če je zastopanost enega spola na posameznem področju družbenega življenja ali njegovem delu nižja od 40 odstotkov.

Zakonskega določila, da zastopanost enega spola na posameznem področju družbenega življenja ali njegovem delu ne sme biti nižja od 40 odstotkov, agencija še ni vnesla v svoj sistem. V Splošnem aktu o strokovnih telesih ARRS je v 11. členu navedeno:

- (3) Sestava ZSV mora zagotoviti pokrivanje znanstvenih področij znotraj znanstvenih ved po klasifikaciji ARRS (opredelitev področij se ravna po mednarodni klasifikaciji Field of Science and Technology Classification (FOS 2007)) ter institucionalno uravnoteženost in ustrezno tematsko zastopanost. Sestava ZSV mora zagotoviti zastopanost obeh spolov, in sicer tako, da je po vedah zagotovljena najmanj tretjinska zastopanost vsakega spola, razen pri tehniških vedah, za katere mora biti zagotovljena najmanj petina predstavnikov vsakega spola.
- (4) Sestava zunanjih ekspertnih panelov mora zagotoviti zastopanost obeh spolov tako, da je zagotovljena najmanj tretjinska zastopanost vsakega spola.

4. Poročilo o izvajanju akcijskega načrta ARIS po opredeljenih ciljih

4.1. Ravnovesje med poklicnim in zasebnim življenjem in organizacijska kultura

Dejavnost: Omogočanje premakljivega delovnega časa

Kazalnik: Vzpostavljena evidenca o izrabi dnevnega delovnega časa

Nosilec: Sektor za pravne in skupne zadeve

Časovni okvir: že obstaja

Dejavnost je obstajala že ob sprejetju Načrta enakosti spolov Javne agencije za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije, maja 2022.

Dejavnost: Mehanizmi usklajevanja zasebnega in poklicnega življenja

Kazalnik: Vzpostavljene pravice za usklajevanje zasebnega in poklicnega življenja (možnost privatnega izhoda med delovnim časom, obiska zdravnika med delovnim časom, ki se šteje v delovni čas, daljše kot polurne odsotnosti z dela v času odmora za malico, omogočanje dodatnih dni letnega dopusta zaradi socialno zdravstvenih razmer in zaradi osebnih okoliščin, možnost uporabe delovnih sredstev (računalnika, telefona) tudi za zasebne namene ipd.)

Nosilec: Sektor za pravne in skupne zadeve

Časovni okvir: že obstaja

Dejavnost je obstajala že ob sprejetju Načrta enakosti spolov Javne agencije za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije, maja 2022.

Dejavnost: Analiza stanja glede usklajevanja zasebnega in poklicnega življenja

Kazalnik: Izvedena anketa med zaposlenimi in predstavitev rezultatov

Nosilec: Sektor za pravne in skupne zadeve

Časovni okvir: 2023 in naprej

Sektor za analize je pripravil, izvedel in analiziral anketo o zadovoljstvu zaposlenih. V decembru 2024 so bili vsi zaposleni na agenciji zaproseni, da izpolnijo anketo.

Vprašalnik je vseboval naslednje sklope vprašanj:

- I. Podatki o anketirancu
- II. Odnos med zaposlenimi
- III. Materialni delovni pogoji
- IV. Delo in naloge
- V. Kariera
- VI. Informiranost
- VII. VII. Enakost spolov na delovnem mestu
- VIII. Usklajevanje zasebnega in poklicnega življenja

V sklopu »VIII. Usklajevanje zasebnega in poklicnega življenja« sta bili dve trditvi:

- 1: Pri vsakdanjem delu se uresničujejo pravice za usklajevanje zasebnega in poklicnega življenja v omejenem obsegu in razumnih mejah kot je na primer možnost koriščenja presežka ur za privatni izhod in obisk zdravnika med delovnim časom ali obisk urgence, ki se všteje v delovni čas tudi za spremljevalca, daljše kot polurne odsotnosti z dela v času odmora za malico, omogočanje dodatnih dni letnega dopusta zaradi socialno zdravstvenih razmer in zaradi osebnih okoliščin.
- 2: Zasebno življenje in skrb za družino ne vpliva na slabši položaj pri možnostih za uresničevanje kariernega razvoja.

Skoraj 90 odstotkov anketiranih se strinja, da se pri vsakdanjem delu uresničujejo pravice za usklajevanje zasebnega in poklicnega življenja v omejenem obsegu in razumnih mejah kot je na primer možnost koriščenja presežka ur za privatni izhod in obisk zdravnika med delovnim časom ali obisk urgence, ki se všteje v delovni čas tudi za spremljevalca, daljše kot polurne odsotnosti z dela v času odmora za malico, omogočanje dodatnih dni letnega dopusta zaradi socialno zdravstvenih razmer in zaradi osebnih okoliščin (89,33 odstotka).

Nekoliko manj anketiranih pa se strinja, da zasebno življenje in skrb za družino ne vpliva na slabši položaj pri možnostih za uresničevanje kariernega razvoja (77,33 odstotka). To nakazuje, da čeprav so osnovne pravice zagotovljene, starševstvo morda še vedno predstavlja "tiho" oviro pri napredovanju.

Rezultati ankete so bili po e-pošti posredovani vsem zaposlenim. Rezultate je Sektor za analize predstavil zaposlenim v sklopu internih seminarjev dne 21. 2. 2025.

4.2. Uravnorežena zastopanost spolov na vodilnih delovnih mestih in v strokovnih telesih ARIS

Dejavnost: Pregled zastopanosti spolov na vodilnih delovnih mestih ARIS

Kazalnik: Statistika zastopanosti spolov na vodilnih delovnih mestih ARIS

Nosilec: Sektor za pravne in skupne zadeve

Časovni okvir: 2022 in naprej

Podatki o strukturi zaposlenih ARIS kažejo, da je bilo na dan 31. 12. 2024 na vodilnih delovnih mestih (direktor, namestnik direktorja, vodje desetih notranjih organizacijskih enot) zaposlenih 10 žensk (77 odstotkov) in 3 moški (23 odstotkov). Razmerje med moškimi in ženskami za zastopanost spolov na vodilnih delovnih mestih ARIS ni uravnoreženo.

Dejavnost: Pregled zastopanosti spolov v stalnih in občasnih strokovnih telesih ARIS

Kazalnik: Letna statistika zastopanosti spolov v stalnih in občasnih strokovnih telesih ARIS

Nosilec: Sektorji za javne razpise/pozive iz svoje pristojnosti, Sektor za pravne in skupne zadeve

Časovni okvir: 2022 in naprej

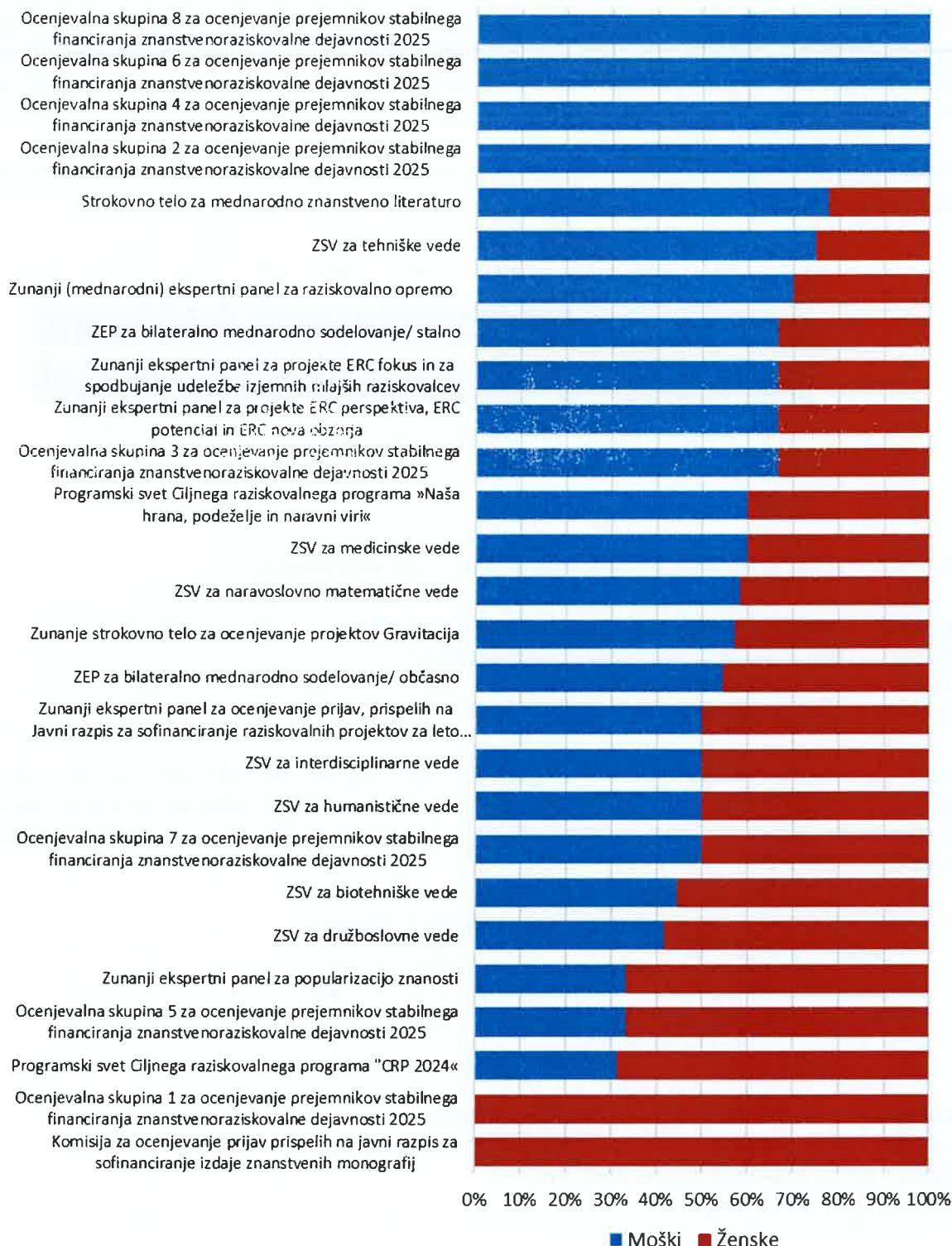
V letu 2024 se je spolna struktura v stalnih in občasnih strokovnih telesih ARIS poslabšala glede na predhodni leti. Število stalnih in občasnih strokovnih teles z neuravnoreženo spolno sestavo je bistveno večje kot v letu 2023: v letu 2023 je bilo takih teles 9, v letu 2024 pa jih je bilo 16.

V letu 2024 je delovalo 27 stalnih in občasnih strokovnih teles na ARIS. Skupno je v teh strokovnih telesih sodelovalo 127 moških oz. 56 odstotkov in 100 žensk oz. 44 odstotkov. Število članov in članic je v posameznem telesu zelo različno, največ 19 oseb je v Programskem svetu Ciljnega raziskovalnega programa "CRP 2024", najmanj pa v šestih telesih (Komisiji za ocenjevanje prijav prispelih na javni razpis za sofinanciranje izdaje znanstvenih monografij, Ocenjevalni skupini 5 za ocenjevanje prejemnikov stabilnega financiranja znanstvenoraziskovalne dejavnosti 2025, Ocenjevalni skupini 3 za ocenjevanje prejemnikov stabilnega financiranja znanstvenoraziskovalne dejavnosti 2025, Ocenjevalni skupini 2 za ocenjevanje prejemnikov stabilnega financiranja znanstvenoraziskovalne dejavnosti 2025, Ocenjevalni skupini 4 za ocenjevanje prejemnikov stabilnega financiranja znanstvenoraziskovalne dejavnosti 2025 in Ocenjevalni skupini 6 za ocenjevanje prejemnikov stabilnega financiranja znanstvenoraziskovalne dejavnosti 2025), kjer so po 3 osebe. Spolna zastopanost v posameznem strokovnem telesu je tudi zelo različna in kar v 16 telesih oziroma skoraj v 60 odstotkih teles zastopanost spolov ni uravnorežena. V štirih telesih so člani samo moški in v dveh telesih so članice samo ženske.

Neuravnotežena zastopanost je v telesih, ki so navedeni v spodnji tabeli:

Stalno ali občasno strokovno telo	Število moških	Število žensk	Delež moških v %
Komisija za ocenjevanje prijav prispelih na javni razpis za sofinanciranje izdaje znanstvenih monografij	0	3	0,00
Ocenjevalna skupina 1 za ocenjevanje prejemnikov stabilnega financiranja znanstvenoraziskovalne dejavnosti 2025	0	4	0,00
Programski svet Ciljnega raziskovalnega programa "CRP 2024«	6	13	31,58
Ocenjevalna skupina 5 za ocenjevanje prejemnikov stabilnega financiranja znanstvenoraziskovalne dejavnosti 2025	1	2	33,33
Zunanji ekspertni panel za popularizacijo znanosti	2	4	33,33
Ocenjevalna skupina 3 za ocenjevanje prejemnikov stabilnega financiranja znanstvenoraziskovalne dejavnosti 2025	2	1	66,67
Zunanji ekspertni panel za projekte ERC perspektiva, ERC potencial in ERC nova obzorja	4	2	66,67
Zunanji ekspertni panel za projekte ERC fokus in za spodbujanje udeležbe izjemnih mlajših raziskovalcev	4	2	66,67
ZEP za bilateralno mednarodno sodelovanje/ stalno	12	6	66,67
Zunanji (mednarodni) ekspertni panel za raziskovalno opremo	7	3	70,00
ZSV za tehniške vede	9	3	75,00
Strokovno telo za mednarodno znanstveno literaturo	7	2	77,78
Ocenjevalna skupina 2 za ocenjevanje prejemnikov stabilnega financiranja znanstvenoraziskovalne dejavnosti 2025	3	0	100,00
Ocenjevalna skupina 4 za ocenjevanje prejemnikov stabilnega financiranja znanstvenoraziskovalne dejavnosti 2025	3	0	100,00
Ocenjevalna skupina 6 za ocenjevanje prejemnikov stabilnega financiranja znanstvenoraziskovalne dejavnosti 2025	3	0	100,00
Ocenjevalna skupina 8 za ocenjevanje prejemnikov stabilnega financiranja znanstvenoraziskovalne dejavnosti 2025	4	0	100,00

Spodnji grafikon prikazuje strukturo spolne zastopanosti v stalnih in občasnih strokovnih telesih ARIS v letu 2024:

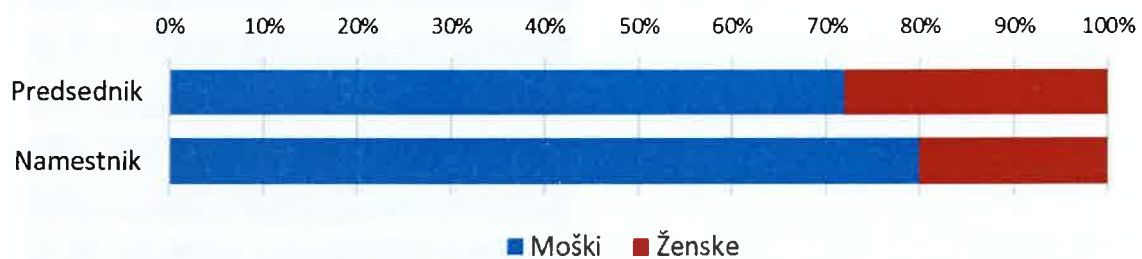

Stalna in občasna strokovna telesa izmed svojih članov in članic imenujejo predsednika oz. predsednico in namestnika oz. namestnico. V letu 2024 eno telo ni imelo predsednika oziroma predsednice in le 9 teles je imelo namestnika oziroma namestnico. V dveh stalnih in obasnih strokovnih telesih sta predsednik oziroma predsednica in namestnik oziroma namestnica različnega spola (v enem telesu je

ženska predsednica in v enem je moški predsednik). V 6 telesih pa sta predsednik in namestnik istega spola in sicer v petih telesih sta predsednik in namestnik moška ter le v enem telesu sta vodji ženski.

V 26 telesih je kar 18 predsednikov, kar predstavlja skoraj 70 odstotkov vseh predsednikov in le 8 predsednic oziroma dobrih 30 odstotkov vseh predsedujočih. V 7 telesih je namestnik, kar predstavlja skoraj 78 odstotkov od vseh namestnikov in le 2 namestnici oziroma dobrih 22 odstotkov od vseh namestnikov.

Spodnji grafikon prikazuje strukturo spolne zastopanosti vodstva v stalnih in občasni strokovnih telesih ARIS v letu 2024:

4.3. Enakost med spoloma pri zaposlovanju in kariernem napredovanju

Dejavnost: Pregled kazalnikov zaposlovanja na ARIS po spolu

Kazalnik: Letna statistika zaposlovanja na ARIS po spolu

Nosilec: Sektor za pravne in skupne zadeve

Časovni okvir: 2022 in naprej

V letu 2024 se je na novo zaposlilo 35 žensk (77,8 odstotkov) in 10 moških (22,2 odstotka) ter zapustilo agencijo 15 žensk (68,2 odstotka) in 7 moških (31,8 odstotkov). Ob koncu leta 2024 je bilo na agenciji zaposlenih 78 žensk, kar predstavlja 81,3 odstotkov zaposlenih, in 18 moških, kar predstavlja 18,7 odstotkov zaposlenih.

	Moški	Ženske
Število novozaposlenih v 2024	10	35
Število odhodov v 2024	7	15
Stanje na dan 31. 12. 2024	18	78

Dejavnost: Redna izobraževanja za zaposlene na ARIS

Kazalnik: Število izvedenih izobraževanj za zaposlene v letu po spolu

Nosilec: Sektor za pravne in skupne zadeve

Časovni okvir: 2023 in naprej

Sektor za splošne zadeve je posredoval podatke za 58 izobraževanj v letu 2024, ki se jih je udeležilo 47 moških in 211 žensk. Podatki o številu izobraževanj in številu udeležencev niso popolni, ker Sektor za splošne zadeve ne razpolaga s popolnimi podatki.

4.4. Ozaveščanje o enakosti spolov, spolno vključujoča raba jezika in ukrepi proti spolnemu nasilju in nadlegovanju

Dejavnost: Izobraževanje in ozaveščanje o enakosti spolov

Kazalnik: Število izvedenih izobraževanj o spolni enakosti, spolnem nadlegovanju, šikaniranju in mobingu na delovnem mestu

Nosilec: Sektor za pravne in skupne zadeve

Časovni okvir: 2022 in naprej

V letu 2024 je bilo na Agenciji za zaposlene izvedenih pet izobraževanj o spolni enakosti, nadlegovanju, šikaniranju in mobingu, to so naslednja izobraževanja:

- Delavnica o komunikaciji (dvakrat),
- Usposabljanje s področja varstva pred spolnim in drugim nadlegovanjem ter trpinčenjem,
- Mobing na delovnem mestu,
- Mobing in odnosi na delovnem mestu.

Dejavnost: Spolno vključujoča raba jezika ob sprejemu splošnih aktov ARIS

Kazalnik: Število sprejetih splošnih aktov s spolno vključujočo rabo jezika

Nosilec: Notranje organizacijske enote v okviru splošnih aktov iz svojih pristojnosti

Časovni okvir: 2022 in naprej

V letu 2024 je bilo na ARIS sprejetih 8 splošnih aktov. Vsi sprejeti splošni akti imajo smiselno enako dikcijo, da so v aktu uporabljeni izrazi, ki so zapisani v moški spolni slovnični obliki, uporabljeni kot nevtralni za moške in ženske.

4.5. Vključitev dimenzije spolne uravnoteženosti v dejavnost ARIS

Dejavnost: Pregled stopnje uspešnosti prijav na javne razpise in pozive agencije po spolu

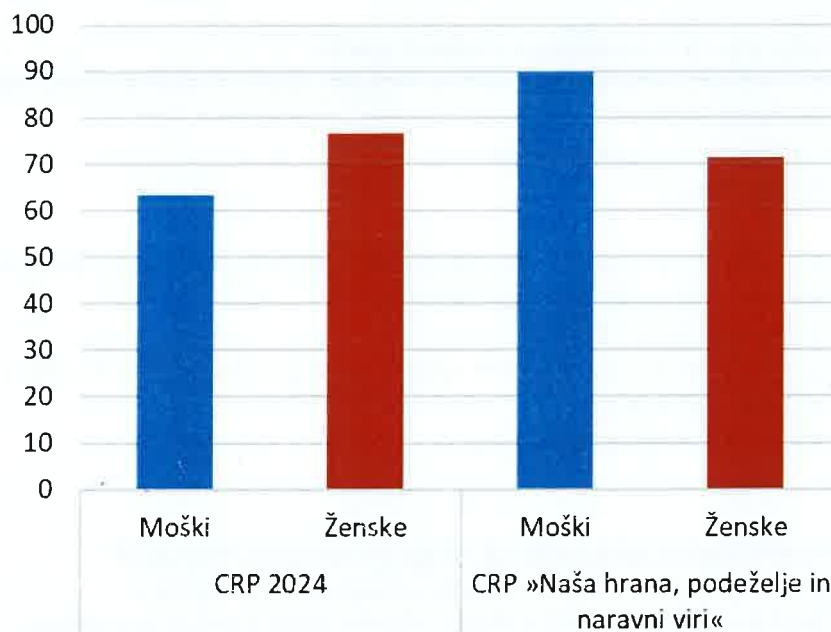
Kazalnik: Vključenost podatkov o stopnji uspešnosti prijav na javne razpise in pozive agencije po spolu v poročila o izvedenih javnih razpisih/pozivih ARIS

Nosilec: Notranje organizacijske enote za javne razpise/pozive v okviru svoje pristojnosti

Časovni okvir: 2022 in naprej

V letu 2024 so bila na spletnih straneh ARIS objavljena tri poročila o izvedenih javnih razpisih, od tega sta dve poročili vključevali stopnjo uspešnosti prijav po spolu.

Uspešnosti v odstotkih po spolu po posameznih razpisih v letu 2024 so prikazana v spodnjem grafikonu:

Dejavnost: Predlog o možnosti vključitve dimenzije spolne uravnoteženosti ob izpolnjenem merilu znanstvene odličnosti v primeru enakih ocen

Kazalnik: Predložen predlog o možnosti vključitve dimenzije spolne uravnoteženosti ob izpolnjenem merilu znanstvene odličnosti v primeru enakih ocen v obravnavo ekspertnemu sistemu ARIS

Nosilec: Notranje organizacijske enote za javne razpise/pozive v okviru svoje pristojnosti

Časovni okvir: 2022 in naprej

V letu 2024 za noben javni razpis ali javni poziv ni bila predlagana možnost vključitve dimenzije spolne uravnoteženosti ob izpolnjenem merilu znanstvene odličnosti v primeru enakih ocen v obravnavo ekspertnemu sistemu ARIS.

Že tretje leto zapored (2022, 2023, 2024) ni bil realiziran predlog o uporabi spolne uravnoteženosti kot dodatnega merila pri enakih ocenah znanstvene odličnosti.

Dejavnost: Zbiranje poročil o vključitvi in stopnji uspešnosti zaključka usposabljanja mladih raziskovalk/cev in doktorskih študentk/tov v roku

Kazalnik: Odstotek vključenih mladih raziskovalcev in raziskovalk ter doktorskih študentov po spolu in njihova uspešnost pri zaključku usposabljanja kot sestavni del samevalvacijskih poročil prejemnikov stabilnega financiranja

Nosilec: Notranja organizacijska enota, pristojna za stabilno financiranje

Časovni okvir: 2023 in naprej

V letu 2024 je imelo glede na podatke iz poročila o razporeditvi raziskovalnih ur (PRU) vlogo mladi raziskovalec v programskih skupinah 1170 članov, od tega 634 oz. 54,2 odstotkov žensk in 536 oz. 45,8 odstotek moških. V letu 2024 je doktoriralo 148 mladih raziskovalcev, od tega 76 oz. 51,4 odstotkov žensk in 72 moških oz. 48,6 odstotka (podatek je točen ob predpostavki, da prejemniki stabilnega

financiranja redno sporočajo podatke o doseženi izobrazbi v evidence ARIS na dan 4. 12. 2025). Agencija nima podatkov o doktorskih študentih.

Ostali podatki bodo predvidoma dostopni po izvedeni institucionalni samoevalvaciji prejemnikov stabilnega financiranja. Po veljavnem ZZrID se institucionalna samoevalvacija izvede v petem letu pogodbenega obdobja, to je v letu 2026.

Tjaša Dobnik,
direktorica

Figure 1

Figure 1 shows the results of the regression analysis for the dependent variable "Number of children in the household" (Y-axis) against the independent variable "Number of children in the household" (X-axis).

The regression line is shown in the figure, and the equation of the line is $y = 0.98x + 0.02$. The R-squared value is 0.99, indicating a very strong positive correlation between the number of children in the household and the number of children in the household.

Figure 2

Figure 2 shows the results of the regression analysis for the dependent variable "Number of children in the household" (Y-axis) against the independent variable "Number of children in the household" (X-axis).

Figure 2

Figure 3

Figure 3 shows the results of the regression analysis for the dependent variable "Number of children in the household" (Y-axis) against the independent variable "Number of children in the household" (X-axis).

Figure 3